

Skovrejsning i kommuneplanlægningen

Skov- og Naturstyrelsen

PLAN09

Miljøministeriet | Realdania

A photograph of a forest with tall, thin trees and green foliage, partially obscured by a white diagonal line that separates it from the text area.

PLAN09

Plan09 er et partnerskabsprojekt mellem Fonden Realdania og Miljøministeriet om udvikling og fornyelse af plankulturen i kommunerne. Formålet er at bidrage til kvalificering af det fremtidige plangrundlag i landets 98 kommuner.

Visionen er at fremme en kommunal planlægning,

- der fokuserer på værdifulde bymiljøer, bebyggelser og attraktive landskaber,
- der bygger på politisk ejerskab og engagement,
- der er præget af fagligt professionelle og innovative planlægningsmiljøer.

Midlet er opbygning af et fagligt planlægningsnetværk med alle kommuner samt støtte til 26 kommunale eksempeprojekter.

Læs mere på www.plan09.dk

INDHOLD

1	Forord
2	Fordele ved skovrejsning
4	Skovrejsning i kommuneplanlægningen
6	Realisering af skovrejsning
9	Case Næstved Kommune
10	Case Roskilde Kommune
11	Case Århus Kommune
12	Kilder

FORORD

For hver indbygger i Danmark er der ca. 1.000 m² skov, hvilket svarer til et areal på størrelse med en parcelhusgrund. For EU som helhed er tallet fire gange større.

Skovene er med 75 millioner årlige besøg danskernes foretrukne udflugtsmål, når vi bevæger os ud for at dyrke sport og motion, søge oplevelser – eller finde plads til ro og afstresning. Skovene har samtidig en række positive effekter på det lokale og globale miljø.

Derfor kan især bynære skove også spille en central rolle i sundheds-, klima- og miljøpolitikker, samtidig med at kommunen bliver mere attraktiv for tilflyttere, erhverv og turister.

Med den nye kommuneplan har kommunerne nu kompetencen til at planlægge for ny skov. Det sker ved at udpege områder til skovrejsning, samt områder hvor man ikke ønsker at plante skov. En opgave, som tidligere lå i regionplanlægningen.

Mange kommuner har af ressourcemæssige årsager valgt at overføre regionplanens retningslinier uændrede til Kommuneplan 2009. Når den første kommuneplan er på plads er det imidlertid oplagt at se på, hvor amternes planlægning kan forbedres. Det gælder bl.a. udpegningen af skovrejsningsområder, hvor der kan være god grund til at ændre de tidligere retningslinier, når områderne gennemgås med de kommunale briller i en temarevision af kommuneplanen.

Denne publikation henvender sig især til planlæggere, der har behov for konkret viden om skovrejsning, samt om hvordan skovrejsning kan indtænkes i aktuelle temaer i kommuneplanemner som sundhed, klima og miljø. Ved at samme myndighed nu varetager den samlede fysiske planlægning skabes grundlag for at planlægge velfungerende overgange mellem by og land. Derved gives rum for nærrecreative områder i byranden til glæde for friluftsliv og sundhed.

Publikationen er blevet til i et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen, Næstved Kommune og Plan09. Publikationen fokuser på den offentlige skovrejsning, der på nuværende tidspunkt kun står for 10% af den samlede skovrejsning i Danmark. Publikationen giver et overblik over fordele ved skovrejsning, planprocessen og etablering af ny skov, og sidst tre konkrete eksempler på offentlig skovrejsning som del af kommunal planlægning.

FORDELE VED SKOVREJSNING

Mange kommuner sætter i disse år fokus på kommuneplantemaerne sundhed, klima og miljø. Skovrejsning kan give en række gevinster for kommunerne, hvis der tænkes helhedsorienteret i planlægningen.

De nye skove kan bidrage med:

- Øget offentlig adgang og nærhed til naturen
- Miljøeffekter (forbedrer lokalklima, binder CO₂, beskytter grundvandet)
- Oplevelsesøkonomi
- Forbedrede forhold for naturen
- Begrænser gener fra landbrugsdrift (for eksempel mindre gyllelugt)
- Øget træproduktion/bio-energi

Øget offentlig adgang og nærhed til naturen

En række undersøgelser har påpeget, at jo tættere folk bor på grønne områder jo oftere besøger folk dem. Nærheden til naturen giver bedre rekreative muligheder, idet det bliver lettere at få adgang til friluftsskove, naturoplevelser og at dyrke motion.

Etablering af skovbørnehaver, udeskoler, naturskoler og naturformidling m.m. har endvidere vist sig meget populær og har oftest en generel positiv effekt på børns indlæringssevner og adfærd.

Bekæmpelse af livsstilssygdommene stress og overvægt har de seneste år været angivet som et hovedargument for etablering af bynære grønne områder. Flere undersøgelser har således vist, at ture i det grønne nedsætter stress, ligesom de bedre muligheder for skovture – og motion i øvrigt – ved at bo tæt på grønne områder, nedsætter risikoen for overvægt og hertil knyttede sygdomme.

Skovarealet i Danmark er i dag 12,4 %.

I regionplanerne fra 2005 var yderligere ca. 5,4 % af det ubebyggede areal i Danmark udpeget som skovrejsningsområder (positiv-område). Det er et statsligt mål, at skovlandskabet i Danmark øges til 20- 25 % i løbet af en trægeneration, som er 80-100 år.

Miljøeffekter

Der er stor samfundsøkonomisk værdi af den række af miljøgoder, som følger af etablering af nye skove og naturområder. Det drejer sig blandt andet om beskyttelse af grundvandet, lagring af CO₂ – og færre lugtgener fra udbringning af husdyrgødning, når landbrug omlægges til skov. Et 100 år gammelt bøgetræ har optaget ca. 6 ton CO₂ gennem hele livet.

Lokalklimaet i byerne vil som udgangspunkt forbedres på grund af skovene. Støv-mængden vil falde og temperaturen i større byer vil blive mere behagelig om sommeren, når den samlede masse af asfalt og mursten brydes op. Desuden vil man opleve bedre læ i de boligarealer, der ligger som nabo.

Nye skove og naturområder kan endvidere indrettes, så de kan modtage skybrudsnedbør. Et fænomen, der forventes at blive mere almindeligt, og som de seneste år har forårsaget betydelige oversvømmelser en række steder.

Oplevelsesøkonomi

Undersøgelser har vist, at skovene er det mest populære besøgsmaal, når folk skal ud i naturen. Langt hovedparten af danskerne ønsker mere skov og gerne bynære skove.

Mange kommuner arbejder med at trække naturen ind i byen i kiler, så skoven og byen "griber" ind i hinanden i stedet for at være skarpt adskilte lige linjer. Herved får borgerne oplevelsen af naturen, nærheden til den og de positive effekter af den. Samtidig skabes attraktive og interessante boligområder.

Undersøgelserne i publikationerne "Bynær skovrejsning – en grøn fordel og en god forretning" og "Værdistigninger i byudviklingsprojekter" viser endvidere, at bynær skovrejsning ofte vil være en god forretning for kommunerne.

Huspriser og ejendomsværdier vil stige for husene der ligger op til ny skov og natur. Typisk vil huspriserne stige 5-23 %. Det betyder på sigt flere indtægter til kommunen fra stigende grundskyld og ejendomsværdiskatter. Nye husejere og tilflyttere vil desuden ofte være skatteborgere med relativt højere indkomster.

Borgerne i Århus har i en Epinions-undersøgelse peget på, at skoven er den naturtype, man allerhelst ønsker at bo i nærheden af.

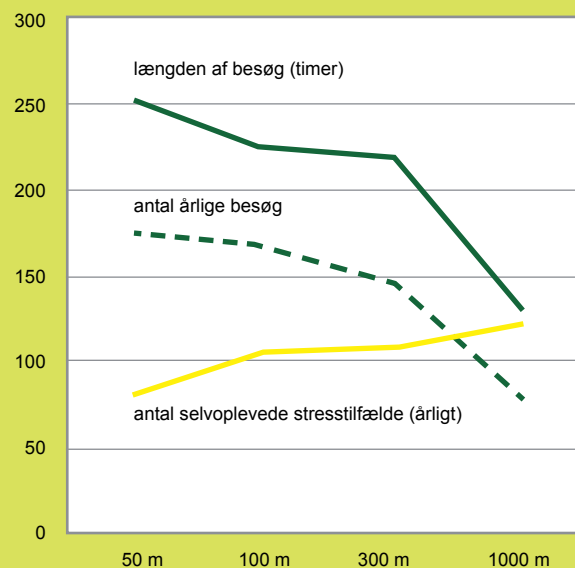

Forbedrede forhold for naturen

Når der skabes nye skovområder, vil der naturligvis opstå væsentligt forbedrede forhold for naturen. Man vil i bynære skove og naturområder se flere dyre- og fuglearter end man gør, hvis det samme areal bruges til landbrug. Denne effekt vil langsomt tage til i styrke, men råvildt vil for eksempel hurtigt etablere sig i nye skove, ligesom en række småfugle-arter knyttet til skov hurtigt vil indfinde sig. En egentlig skovbundsflora som for fx anemoner er derimod meget lang tid om at indvandre (over 40 år i Vestskoven).

Omkostninger og gevinster ved skovrejsning

Der er en betydelig omkostning ved at omlægge landbrug til skovbrug, fordi indtægterne fra landbrugsdriften mistes, og de første årtier er der store udgifter til plantning af træer, anlæg af stier etc. Ser man samfundsøkonomisk på et skovrejsnings- eller naturgenopretningsprojekt vil udgifterne til projektet dog oftest mere end opvejes af værdien af de forbedrede rekreative muligheder, mindre stress og højere livskvalitet og heraf følgende forhøjede velfærd for beboerne i området, samt den samfundsmæssige værdi af CO₂-binding, rent grundvand og de bedre forhold for naturen i sig selv.

Stressnedsættende skove

Flere undersøgelser har vist, at ture i det grønne nedsætter stress. Figuren viser forholdet mellem hvor længe (antal timer pr. år) og ofte (antal timer pr. besøg) man besøger en park i forhold til afstanden fra bopælen til skoven, samt relationen mellem sundhed (stress) og afstanden. Randrup, et al (2008).

SKOVREJSNING I KOMMUNEPLANLÆGNINGEN

I forbindelse med Kommunalreformen overgik kompetencen til at udpege områder til nye skove samt områder, hvor man ikke ønsker at plante skov, til kommunerne, som kommer til at foretage de første udpegninger med Kommuneplan 2009. Udpegningen af skovrejsningsområder danner grundlaget for den offentlige skovrejsning samt støtteordningen til privat skovrejsning.

I regionplanerne fra 2005 var ca. 5,4 % af det ubebyggede areal i Danmark udpeget som skovrejsningsområde. I "Oversigt over statslige interesser i Kommuneplanlægningen" fra 2006, udgivet af Miljøministeriet, angives, at dette areal bør hæves til 15-20 % af landets areal.

Der kan være behov for at foretage en opfølgende vurdering af grundlaget for regionplanlægningens udpegning af skovrejsningsområder, og sammenkoble denne med ny viden og nyere planer i kommunen, fx de kommende Vand- og Naturplaner.

Kommunerne skal udpege to typer områder: skovrejsningsområder og områder, hvor skov er uønsket, samt udarbejde retningslinier for disse områder. Restarealerne vil være neutrale områder, hvor skovrejsning er mulig. Der er mulighed for statsligt tilskud til privat skovrejsning også i de neutral-områderne, men projekter i disse områder har laveste prioritet.

Aalborg Kommune | Skovrejsning

Skovrejsningsområderne er et vigtigt element i Aalborgs Kommunes Grøn-blå Struktur, der skal sikre sammenhæng og tilgængelighed for natur og friluftsliv i kommunen. Skovrejsningsområderne er dels udpeget som større samlede skovrejsningsområder overvejende på morænebakker og dels som mindre bynære skovrejsningsområder. Limfjordsenge og ådale er friholdt for udpegning af skovrejsningsområder. Aalborg Kommune ønsker at skovarealet i kommunen skal øges fra ca 7% til 12%. Der er udlagt rigeligt areal til skovrejsning, da det går langsomt med at få opfyldt målsætningen om en forøgelse af skovarealet.

Skovrejsningsområder (positiv-områder)

Skovrejsningsområderne er de områder, hvor kommunerne ønsker at fremme skovrejsningen. Her ydes forhøjede tilskud til privat skovrejsning, og ansøgninger har højeste prioritet. Det vil ligeledes være i disse områder, at den offentlige skovrejsning primært finder sted. Udpegningen af skovrejsningsområder kan med fordel vurderes ud fra en helhedsbetragtning på baggrund af især 3 hovedformål:

- sikring af drikkevandsinteresser
- bynært friluftsliv
- grønne netværk

Ved at tænke helhedsorienteret kan der opnås synergi mellem mulighederne for at etablere nye naturområder, grundvandsbeskyttelse og sikre kommunens borgere bedre adgang til naturen.

Det vil være en god idé at udlægge skovrejsningsområder på følsomme indvindingsområder for at beskytte drikkevandsinteresser. Skovrejsning med løvtræer på landbrugsjord vil sjældent reducere grundvandsdannelsen nævneværdigt, men vil beskytte grundvandet mod udvaskning af pesticider og nitrat. Langt den meste skovrejsning i Danmark sker med løvtræer. Særligt for de lerede jorder i Østdanmark – hvor kvaliteten og kvantiteten af grundvandet er mest bekymrende – har undersøgelser vist, at nedsivningen af overskudsnedbør til grundvandet ikke bliver mindre ved skovrejsning med løvskov. Det skyldes bl.a., at den nye skovs rodsystem vil ødelægge det ofte intensive drænsystem på markerne, der bortleder overskudsnedbør til vandløb og søer frem for til grundvandet.

Ved at sikre at skovrejsningsområderne ligger i kort afstand fra byerne understøttes muligheden for bynært friluftsliv. Der bør lægges særlig vægt på bynære områder/egne, som er "underforsynet" med, eller helt mangler bynære, grønne områder. Bynær skovrejsning kan ofte kombineres med beskyttelse af drikkevandet.

Skovrejsning kan styrke et samlet grønt netværk med henblik på at forbedre spredningsmulighederne for planter og dyr. Ved hjælp af skovrejsning kan der sikres sammenhæng mellem beskyttede naturtyper, så som overdrev og vådområder. De grønne netværk kan kombineres med andre interesser, fx friluftsliv.

Landskabelige hensyn har tidligere været et argument mod skovrejsning. Men skov kan også bruges til at fremhæve landskabselementer og til at dække mindre pæne elementer (fx industriområder, store vejanlæg med videre)

Ved at koordinere udpegning af positiv-områder med nabokommunerne kan der sikres større sammenhæng i planlægningen for skovrejsning.

Skovrejsningsområder har ikke juridisk virkning som arealreservationer. Eksempelvis kan et endnu ikke tilplantet skovrejsningsområde anvendes til landbrugsformål, vejanlæg m.m. efter de regler og love der ellers gælder for det åbne land.

Områder, hvor skovtilplantning er uønsket (negativ-områder)

Områder, hvor skovtilplantning er uønsket, er arealer, der skal bruges til andre formål end skov. Her vil skovrejsning på landbrugsejendomme jf. landbrugslovgivningen ikke være tilladt, og der ydes derfor ikke tilskud til privat skovrejsning i disse områder.

Negativ-områderne kan rumme landskabelige, geologiske, kulturhistoriske eller naturmæssige hensyn, der vil forringes ved skovrejsning. U hensigtsmæssig skovrejsning kan forstyrre et ellers harmonisk landskabsbillede eller udligne landskabets terrænformer og topografiske sammenhænge, fx i forbindelse med en ådal.

Kulturhistoriske værdier såsom herregårdslandskaber eller kirkeomgivelser kan forringes ved skovrejsning. Tilplantning af skov kan betyde, at indblikket til en kirke helt forsvinder. Kirkens højdemæssige placering i landskabet vil spille ind ved vurdering af, om kirkens omgivelse påvirkes negativt ved skovrejsning.

Andre typer af negativ-områder kan være reservationer til vejanlæg, råstofindvinding eller byvækst.

Udpegning af negativ-områder baseres på konkrete vurderinger af, om skovrejsning i det pågældende område er i konflikt med andre væsentlige samfundsmæssige interesser. Kommunen bør for hvert område kunne redegøre for, hvilke konkrete og aktuelle interesser, der er i konflikt med skovrejsning.

Århus Kommune | Retningslinier

Århus Kommune har i Kommuneplan 2009 indarbejdet en retningslinie, som fastlægger, at skovrejsningsprojekter over 20 hektar skal baseres på en landskabsanalyse med henblik på at sikre naturmæssige, landskabelige og kulturhistoriske interesser.

Guldborgsund Kommune | Udpegning af skovrejsningsområder

Guldborgsund Kommune har i forbindelse med udarbejdelsen af kommuneplanstrategien også udarbejdet en naturpolitik for kommunen, som indeholder mål om at ville øge skovarealet med mindst 500 ha for at fremme bynær skov og grundvandsbeskyttelse. Kommunen vil konkret udlægge nye skovrejsningsområder inden udgangen af 2009, bl.a. i tilknytning til byudviklingsområder.

Den gamle regionplan har udpeget 4,9 % af kommunens areal til skovrejsningsområder. Kommunens Grønne Råd er kommet med et forslag til den kommende kommuneplan om, at mellem 15 og 20 % af kommunens areal skal udpeges til skovrejsningsområder. Ifølge forslaget, som ikke er godkendt politisk endnu, skal man så vidt muligt fordele områderne ligeligt mellem bynære rekreative skove, grundvandsbeskyttelse og grønne korridorer i landskabet.

REALISERING AF SKOVREJSNING

Den primære måde en kommune kan støtte skovrejsning på, er ved at udpege området til positivområde i kommuneplanen. Hvis der er særlige områder, hvor kommunen hurtigst muligt ønsker ny skov etableret, så er der flere forskellige måder at støtte disse projekter på.

Det koster penge at etablere ny skov, uanset om det sker som privat skov eller offentlig skov. Hvis en lokal lodsejer ønsker at etablere en skov er det naturligvis godt. Kommunen skal dog være opmærksom på at privat skovrejsning ikke altid ender som et rekreativt område, der kan opfylde alle de ønsker til offentlig adgang, naturpleje og lignende som en kommune måske kan ønske sig. Derfor kan det være en god idé, at kommunen og de lokale skovejere indgår aftaler om etablering af p-pladser, pasning af stier m.m.

Fredskovpligt

Plantning af offentlig skov medfører fredskovpligt, så arealet er sikret som skov for fremtiden. Dette gælder dog ikke, hvis arealet før tilplantningen var udlagt til anden anvendelse i en endelig vedtaget lokalplan eller kommuneplan. Arealerne skal dog være taget i brug til det planlagte formål inden 20 år.

Jammerbugt Kommune | Realisering af Aaby Skoven

Ved Aabybro er i 2007 etableret "Aaby Skoven" på ca. 65 ha i et samarbejde mellem Aabybro Vandværk, Jammerbugtens Kommune og Skov- og Naturstyrelsen. Skoven ligger bynært og i et vigtigt vandindvindingsområde. Vandværket og kommunen har betalt knapt 3/4 af det nødvendige jordkøb. Skov- og Naturstyrelsen har betalt resten samt for anlæg og drift af den nye statsskov.

Etableringen af en ny offentlig skov er relativt dyr, især fordi kommunen oftest skal ud og erhverve jord. Dertil kommer udgifter til plantning af træer, naturgenopretning af vådområder, anlæg af friluftsfaciliteter og fremtidig drift. Der er dog de seneste år igangsat en række partnerskabsprojekter om etablering af bynære skove og naturområder i forskellige kombinationer af samarbejde mellem kommuner, stat, vandværker og private. Kun i få tilfælde har kommuner valgt at udføre større skovrejsninger uden at samarbejde med andre.

Private kan få tilskud til skovrejsning

Private kan få tilskud til anlæg og pleje af skov på landbrugsjord. Der gives tilskud til arealer, der i kommuneplanen er udpeget som skovrejsningsområder eller "neutralområder". Områder udpeget til skovrejsning får større støtte end "neutralområder". Desuden kan private få tilskud til etablering af friluftsfaciliteter på arealerne. Der er mulighed for at få dækket op til 80 % af omkostningerne til friluftsfaciliteterne. Det er Skov- og Naturstyrelsen, der administrerer støtteordningerne.

Der kan indgås lokale aftaler om privat skovrejsning

Kommunen har mulighed for at tage initiativer i forhold til lokale landmænd gennem kommuneplanlægningen og lokalplaner og kan indgå aftaler med landmændene om, at de planter skov på deres bynære arealer.

Landmændene kan ikke modtage støtte fra kommunen til de dele af skovrejsningsprojektet, som allerede er dækket af den almindelige tilskudsordning til privat skovrejsning. Kommunen kan dog eventuelt give støtte til andre tiltag fx friluftsliv og lignende, og vandværkerne kan fx give en særlig støtte til pesticidfri etablering og drift, hvis dette krav ikke allerede er indeholdt i det statslige tilskud.

Samarbejdsparter

Skov fremmer mange af de opgaver, som kommunerne har ansvaret for, og derfor er flere og flere kommuner blevet interesseret i at investere i ny skov i samarbejde med andre for derved at mindske udgifterne.

Flere kommuner har samarbejdsprojekter med Skov- og Naturstyrelsen, det lokale vandværk eller begge. Nye projekter er i flere tilfælde startet ved, at en kommune har overdraget kommunale arealer vederlagsfrit til Skov- og Naturstyrelsen, som forpligter sig til i fremtiden at opkøbe yderligere arealer i projektområdet. Kommunens udgifter er i disse projekter værdien af den kommunale jord, der afgives, og eventuelt drift af større stianlæg med forbindelse til skoven. Kommunerne forpligter sig ofte også til at drive eventuelle naturskoler og skovbørnehaver i projektområdet.

Samarbejdsaftaler mellem kommuner, vandværker og Skov- og Naturstyrelsen er oplagte i bynære områder, hvor der er store vandindvindingsinteresser. Skov- og Naturstyrelsen, kommunen og vandværket har en særlig interesse og forpligtelse til at beskytte grundvandet, sikre grønne områder for befolkningen og forbedre forholdene for naturen. I samarbejdsprojekterne bliver udgiften delt mellem de tre parter.

Kommunen kan etablere skove på egen hånd

Hvis kommunen ønsker at etablere ny skov helt på egen hånd, er der begrænsede muligheder for støtte.

Der er på nuværende tidspunkt ingen muligheder for kommunen for at få støtte til tilplantning fra den EU-støttede statslige skovrejsningsordning, der omfatter privat skovrejsning. Der sker dog en løbende ændring af disse muligheder.

Inddragelse af borgerne

Der er god grund til at inddrage borgerne i planlægningen af nye offentlige skove. Dette vil give dem medindflydelse, mere information og dermed også et større ejerskab til skovene. Borgerne kan med fordel inddrages fra det tidspunkt, hvor man har erhvervet arealer til etablering af skov, men ikke har besluttet, hvordan skoven skal udformes endnu.

Et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og en kommune om et skovrejsningsprojekt, vil oftest føre til nedsættelse af et skovbrugerråd, som er rådgivende med hensyn til udformningen af den nye skov. Derved sikres lokalt ejerskab til skoven og dermed forhåbentlig også en forøget beskyttelse og benyttelse af den nye offentlige skov.

NÆSTVED BYSKOVE | NÆSTVED KOMMUNE

– bynære hverdagsskove giver livskvalitet i hverdagen

Næstved Kommune har sammen med Kommuneplan 2009 præsenteret et forslag til en grøn plan. Planen er en udmøntning af intentionerne i kommuneplanstrategien om at forbedre natur, vand, sundhed og friluftsliv i kommunen.

Det overordnede mål med planen er at udvikle et sammenhængende grønt netværk i kommunen, hvor spillet mellem planlægning, natur, nærrecreative arealer og sundhed sammentænkes og prioriteres. Hensigten er at udnytte de synergieffekter, der kan opnås ved at sammentænke byplanlægningen, natur, friluftsliv og sundhed. I den grønne plan er der derfor blandt andet særligt fokus på byernes grønne strukturer og byernes sammenhæng med det åbne land. Målet er at skabe mere natur og mere sammenhængende natur og samtidig sikre let tilgængelige rekreative arealer med gode muligheder for naturoplevelser i hverdagen. En vigtig del af den grønne plan for Næstved Kommune er den nye statslige skovrejsning.

Arbejdet med bynær skovrejsning blev igangsat tilbage i 2006 ved en kontakt mellem den lokale skovrider og borgmesteren. Det daværende plangrundlag gav ikke mulighed for bynær skovrejsning, da nogle af de arealer som det var ønskværdigt at benytte til skovrejsning var udpeget som negativområder i regionplanen. Det var derfor nødvendigt at foretage mindre ændringer med et regionplantillæg. Udpegningen af de nye skovrejsningsområder blev afvejet med andre interesser fx potentielle vådområder og kulturhistorie samt behovet for udvikling og byvækst.

Kommunen og Skov- og Naturstyrelsen har indgået en samarbejdsaftale om at etablere nye skov og naturområder omkring Næstved by - vest for byen (Even), nord for byen (Vridsløse) og sydøst for byen (Rønnebæk). De tre nye skovområder vil sammen med eksisterende privatejede skove og grønne områder danne en grøn ring om Næstved. Samlet bliver der som følge af projektet overdraget 210 hektar kommunal landbrugsjord til Skov- og Naturstyrelsen – det svarer til ca. 2 millioner kvadrater.

Skov- og Naturstyrelsen har tilsvarende forpligtet sig til at anlægge de nye skov- og naturområder og stå for den fremtidige drift og vedligeholdelse. Som led i aftalen har Skov- og Naturstyrelsen også forpligtet sig til at opkøbe supplerende arealer i tilknytning til skovområderne for 20 mio. kr. En del af arealerne er allerede opkøbt.

En væsentlig målsætning i skovrejsningsprojektet er, at det skal være borgernes skove, og de skal føle et ejerskab. Det er derfor vigtigt, at de lokale borgere får mest mulig indflydelse på, hvordan områderne skal se ud og anvendes. Skov- og Naturstyrelsen og Næstved Kommune har derfor oprettet et skovbrugerråd, for hvert af de tre skovrejsningsprojekter, som skal rådgive om anvendelsen og udformningen af områderne. Skovbrugerrådene består dels af lokale repræsentanter fra fx skoler, beboerforeninger, og dels af repræsentanter fra en række interesseorganisationer, som er faste medlemmer af skovbrugerrådet i de tre skovrejsningsprojekter.

Projektet har vist, at tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen, kommunen og borgerne er vigtigt for at etablere en konstruktiv dialog, hvor alle føler, at det nytter at gå ind i processen og at der bliver lyttet til dem.

Mere om projektet

<http://www.naestved.dk/NaturFriluftsliv/Skovrejsning.aspx>

<http://www.naestved.dk/NaturFriluftsliv/GroenPlan.aspx>

GULDDYSSE SKOV | ROSKILDE KOMMUNE

- skov sikrer grundvand

I 2000 blev det besluttet at etablere Gulddysse Skov mellem Jyllinge og Gundsømagle. I første omgang i et samarbejde mellem Gundsø Kommune (nu Roskilde Kommune) og Skov- og Naturstyrelsen. Senere er Københavns Energi A/S (vandforsyning) også blevet en meget væsentlig samarbejdspartner ligesom Jyllinge Vandværk bidrager med et beløb hvert år.

Området blev i 1998 udpeget til "indsatsområde for statslig skovrejsning" ligesom ca. 100 andre projektområder i landet. Denne udpegning var en ren administrativ faglig øvelse fra Skov- og Naturstyrelsens side. De ca. 100 udpegede "indsatsområder" lå i skovfattige kommuner, havde en bynær beliggenhed og der var grundvandsinteresser. Her vurderede Skov- og Naturstyrelsen det fornuftigt at igangsætte plantning af nye statsskove. Skov- og Naturstyrelsen håbede ved udpegningen at motivere mange kommuner til at indgå i samarbejdsprojekter om etablering af nye skove.

Succesen var dog ikke overvældende, men Gundsø Kommune var en af kommunerne, der svarede tilbage. Kommunen havde ca. 13 ha i området som blev doneret til projektet. Endvidere blev en landbrugs-ejendom "Gulddyssegård" erhvervet i samarbejde, således at styrelsen købte jorden og kommunen bygningerne. Kommunen har efterfølgende overdraget brugsretten til bygningerne til et gruppe borgere, som med økonomisk støtte fra kommunen og fonde mv. er i færd med at etablere Gulddysse Kulturgård, hvor bl.a. lokale kunstnere har værksteder og fælles udstillings- og mødelokaler.

I 2003 indgik Københavns Energi i projektet og fra 2005 indgik også Jyllinge Vandværk. Princippet i aftalen er, at Københavns Energi A/S betaler Skov- og Naturstyrelsens jordkøb i området, og styrelsen etablerer herefter ny skov og natur, samt stier og lignende i "Gulddysse Skov" som bliver ny statsskov. Jyllinge Vandværk bidrager med ca. 20.000 kr. årligt.

I alt har Københavns Energi A/S siden aftalens indgåelse i 2003 bidraget med ca. 6,3 mio. kr. til opkøb i området svarende til 65 ha. Inden 2003 var dog allerede erhvervet ca. 41 ha bl.a. i form af de kommunale arealer. Status i dag er, at ca. 105 ha er erhvervet ud af et samlet projektareal på 220 ha.

Området er et vigtigt vandindvindingsopland for Københavns Energi A/S, og samtidigt et område hvor der er begrænset med skov i forvejen.

Skoven er meget populær, hvilket primært skyldes, at der hurtigst muligt efter overtagelsen af arealer blev etableret stier, hundeskov, bålpladser og lignende, så der blev skabt gode muligheder for friluftslivet. De første bevoksninger som blev plantet i "Gulddysse skov" er nu allerede 4-6 meter høje, hvilket naturligvis medvirker til populariteten.

Mere om projektet

<http://www.sns.dk/Koebenhavn/driftdokumentation/gulddysse.htm>

<http://www.ke.dk/portal/pls/portal/docs/92782.PDF>

BÆRMOSE, SOLBJERG, TRUE SKOVE | ÅRHUS KOMMUNE – helhed og grønne korridorer

Århus Kommune fremlagde i 1988 "Århus omkranset af skov". Planen indebar, at kommunens skovareal skulle øges fra ca. 5 til 11 pct.

Baggrunden for planen var, at kommunens gamle skove overvejende lå langs kysten syd for byen, mens den nordlige og vestlige del af byen var skovfattig. Planen skulle understøtte den grønne hovedstruktur i Århus, der opdeler byen med grønne kiler og naturområder. Planlæggerne har i Århus forsøgt at tænke byvækst og grøn struktur sammen som en helhed.

Skov- og Naturstyrelsen og Århus kommune har fra starten været i tæt dialog om skovrejsningen omkring Århus. Fra 1988 og til 2005 har Århus Kommune selv plantet ca. 450 ha ny skov. Samtidig har Skov- og Naturstyrelsen suppleret med ca. 550 ha i kommunen. Ved fælles indsats er det herved lykkedes at fordoble det offentligt ejede skovareal indenfor kommunegrænsen, så der nu er godt 2000 ha offentlig skov.

Århus Kommune planter selv de helt bynære skove, mens Bærmose-Himmerigskov ved Trige, Solbjerg Skov og True Skov er statsskove, som er plantet af Skov- og Naturstyrelsen. Eksempelvis er aftalen omkring Solbjerg Skov, at parterne i fællesskab betaler køb af arealer, foretager den overordnede planlægning af tilplantning og naturgenopretning af arealerne, mens udgifterne til tilplantning m.v. af arealerne afholdes af Skov- og Naturstyrelsen alene. Skov- og Naturstyrelsen afholder udgifterne til anlæg af almindelige friluftsanlæg såsom veje, gang- og ridestier, p-pladser og opholdsarealer, information m.v. Mens Århus Kommune afholder udgifter til etablering og drift af naturskole, skovbørnehave og lignende.

Hovedparten af nye skove ligger i de planlagte grønne kiler, der skyder sig ind i byen. Ved at skabe god tilgængelighed fra byen til de nye skove, bidrager de grønne kiler til at øge de rekreative muligheder for byens borgere. Foruden at de nye skovområderne har stor værdi som rekreative områder, beskytter de vigtige drikkevandsforekomster omkring Århus.

I starten af 2009 behandles en ny samlet skovplan med et katalog over handlemuligheder i Århus Byrådet. Den skal erstatte den gamle plan "Århus omkranset af skov". Den nye skovplan bygger på kommuneplanens udpegning af nye skovrejsningsområder. I Kommuneplan 2009-2015 for Århus Kommune udpeges sammenlagt 3.200 ha nye skovrejsningsområder.

Skovarealet i Århus Kommune er i dag på 3.772 ha svarende til 8 % af kommunens areal, med de nye udpegninger kommer det samlede skovareal op på 14 % af kommunens areal.

Mere om projektet

http://www.aarhuskommune.dk/files/aak/aak/content/filer/magistratens_2._afdeling/naturforvaltningen/brochurer_og_foldere/DeNyeA-arhusskove.pdf

KILDER OG LINKS

Aske Skovmand Bosselmann & Anders Busse Nielsen: Bynær skovrejsning – en grøn fordel og en god forretning, Skov og Landskab.

http://www.sl.kvl.dk/upload/bynaerskovrejsning_net_001.pdf

Skov- og Naturstyrelsen: www.sns.dk

Plan09: www.plan09.dk

Skov og Landskab: www.sl.life.ku.dk

Århus Kommune: http://www.aarhuskommune.dk/portal/borger/byplan_arkitektur/kommuneplanlaegning/forslag_til_kommuneplan_2009

Næstved Kommune: <http://www.naestved.dk/NaturFriluftsliv/Skovrejsning.aspx>

Plan09/Miljøministeriet: Værdistigninger i byudviklingsprojekter

http://www.plan09.dk/NR/rdonlyres/6D5E284B-085B-4994-A534-446C0B5B67EE/0/værdistigning_web.pdf

Thomas B. Randrup, Jasper Schipperijn, Berit Ipsen Hansen, Frank Søndergaard Jensen, Ulrika K. Stigsdatter, (2008): Natur og sundhed – sammenhæng mellem grønne områder udtryk og brug set i forhold til befolkningens sundhed. Park- og Landsskabsserien nr. 40, Skov & Landskab, Hørsholm, 2008.

Skovrejsning i kommuneplanlægningen

Udgivet af | Plan09

Udarbejdet af | Skov- og Naturstyrelsen og Plan09

Fotos og illustrationer | By- og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen, Teis Bruno, Preben Vagn Knudsen, Jesper Ludvigsen, Bernt Kramer, Lisbeth Øhrgaard og Mikkel Houmøller

Layout | Tegnestuen Jens V. Nielsen

ISBE | 978-87-7091-002-6

ISBN | 978-87-7091-003-3

© Plan09 januar 2009

PLAN09

Sekretariatet
Haraldsgade 53
2100 København Ø
T +45 72 54 47 40
plan09@blst.dk
www.plan09.dk

MILJØMINISTERIET
By- og Landskabsstyrelsen